

Abstrakt

Ázerbájdžánci tvoří největší etnickou minoritu žijící v Íránu a jsou soustředěni především ve třech provinciích na severu země přímo sousedících s Ázerbájdžánem. Tato skutečnost představuje silný potenciál pro separační tendence ze strany íránských Ázerbájdžánců. Cílem práce proto je analyzovat, do jaké míry mezi íránskými Ázerbájdžánci existuje vědomí společné identity, ať už národní nebo etnické, a nakolik zavrhuje vznik případnému separačnímu potenciálu, respektive zdali jsou obavy íránského režimu z iredentismu oprávněné.

Práce dospívá k závěru, že Ázerbájdžánci v Íránu opravdu vykazují specifickou kolektivní identitu založenou na jejich etnickém původu, která je odlišuje od majoritní perské populace. V posledních letech se také stále více emancipují a vznášejí vůči íránské vládě požadavky na kulturní zrovnoprávnění, především aby jim byla povolena výuka v mateřském jazyce. I když íránští Ázerbájdžánci mají politické aspirace, usilují ve většině o kulturní a jazyková práva, případně autonomii, ale ne o odtržení od íránského státu. Prozatím nic nenasvědčuje tomu, že by severní Ázerbájdžán chtěl získat samostatnost nebo se připojit k Ázerbájdžánské republice. To ovšem neznamená, že by situace v Íránu byla stabilizovaná. Emancipace íránských menšin souvisí s demokratickým deficitem v zemi a nespokojenost s restriktivním teokratickým režimem se týká širších vrstev mladých lidí, kteří požadují společenskou změnu. Zdá se proto, že jediným dlouhodobým a udržitelným řešením současné situace zůstává pokus o celkovou demokratizaci a liberalizaci poměrů v Íránu.